

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2013/69
Karar Sayısı : 2013/76
Karar Günü : 11.6.2013
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Çankırı 1. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 1- 4.12.2004 günlü, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesine, 6.12.2006 günlü 5560 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 23. maddesiyle eklenen (10) numaralı fıkrada yer alan '*Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemediği ve "* ibaresinin Anayasa'nın 2., 5., 12., 15. ve 36. maddelerine,

2- 30.3.2011 günlü, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 36. ve 152. maddelerine,

aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Sanık hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı ile sonuçlanan ve sanığın tabi tutulduğu denetim süresinin dolması üzerine yeniden ele alınan dosyanın incelenmesi sırasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur. Mahkeme, aynı zamanda itiraz konusu kurala ilişkin olarak öncesinde itiraz başvurusunda bulunduğunu, bu nedenle 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca anılan önceki başvuruyu bu dosya açısından bekletici mesele yapması gerektiğini, bunun ise Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiğini belirterek 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrasının da iptalini talep etmiştir.

II- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralları

1- 4.12.2004 günlü, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun itiraz konusu kuralı da içeren '*Hükmün açıklanması ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması'* başlıklı 231. maddesi şöyledir:

'Madde 231- (1) *Duruşma sonunda, 232 nci maddede belirtilen esaslara göre duruşma tutanağına geçirilen hüküm fıkrası okunarak gerekçesi ana çizgileriyle anlatılır.*

(2) *Hazır bulunan sanığa ayrıca başvurabileceği kanun yolları, mercii ve süresi bildirilir.*

(3) Beraat eden sanığa, tazminat isteyebileceği bir hâl varsa bu da bildirilir.

(4) Hüküm fıkrası herkes tarafından ayakta dinlenir.

(5) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.

(6) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;

a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,

b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,

gerekir. (Ek cümle: 22/7/2010 - 6008/7 md.) Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.

(7) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine,

karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.

(9) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

(10) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.

(12) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir.

(13) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

(14) (Değişik: 23/1/2008 ' 5728/562 md.) Bu maddenin hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz.'

2- 30.3.2011 günlü, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren 'Başvuruya engel durumlar' başlıklı 41. maddesi şöyledir:

'MADDE 41- (1) Mahkemenin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamaz.

(2) İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 5., 12., 15., 36. ve 152. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Mustafa ÇAL tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralları ve dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- 5271 sayılı Kanun'un 231. Maddesinin (10) Numaralı Fıkrasında Yer Alan 'Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve ' ' İbaresinin İncelenmesi

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, 5271 sayılı Kanun'un 231. maddesinin (10) numaralı fıkrasında yer alan '*Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve*' ibaresinin iptalini istemiştir.

Anayasa'nın '*Anayasaya Aykırılığın Diğer Mahkemelerde İleri Sürülmesi*' başlığını taşıyan 152. maddesinin son fıkrasında, '*Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.*' ve 6216 sayılı Kanun'un '*Başvuruya Engel Durumlar*' başlığını taşıyan 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da '*Mahkemenin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamaz.*' hükümlerine yer verilmiştir.

5271 sayılı Kanun'un 231. maddesinin (10) numaralı fıkrasına yönelik olarak daha önce yapılan itiraz başvurusu, Anayasa Mahkemesinin 12.3.2009 günlü, E.2007/14, K.2009/48 sayılı kararıyla esastan reddedilmiş ve bu karar 25.6.2009 günlü, 27269 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek, 5271 sayılı Kanun'un 231. maddesinin (10) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verildiğinden, bu konuda yeni bir başvurunun yapılabilmesi için kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 25.6.2009 tarihinden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152. maddesinin son fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince itiraz başvurusunun reddi gerekir.

B- 6216 sayılı Kanun'un 41. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak kanun kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde ve davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, aynı kural aleyhine önceki yapmış olduğu itiraz başvurusu nedeniyle uygulayacağı 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrasının iptalini istemektedir. 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, itiraz yoluna başvuran mahkemelerde itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurularının bu dosyalar için de bekletici mesele sayılacağı kurala bağlanmıştır. İtiraz yoluna başvuran Mahkemenin 5271 sayılı Kanun'un 231. maddesinin (10) numaralı fıkrasına ilişkin önceki başvurusu olan ve Anayasa Mahkemesinin 2013/9 sayılı esasında kayıtlı bulunan dosya, anılan fıkra yönünden 31.1.2013 gününde ilk inceleme aşamasında reddedilmiştir. Başka bir anlatımla, 5271 sayılı Kanun'un 231. maddesinin (10) numaralı fıkrası yönünden aynı Mahkemenin, Anayasa Mahkemesinin esasında incelenmeyi bekleyen bir dosyası bulunmamaktadır. Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin anılan ilk inceleme kararı karşısında itiraz yoluna başvuran Mahkeme açısından

6216 sayılı Kanun'un 41. maddenin (2) numaralı fıkrası, davada uygulanacak kural niteliğinde değildir.

Açıklanan nedenlerle, 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrasına ilişkin başvurunun, Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

A- 30.3.2011 günlü, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu fıkra ile ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

B- 4.12.2004 günlü, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesine, 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Kanun'un 23. maddesiyle eklenen (10) numaralı fıkra da yer alan *'Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemediği ve'* ibaresinin iptaline karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusunun, Anayasa'nın 152. maddesinin son fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE,

11.6.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Serruh KALELİ	Mehmet ERTEN

Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye	Üye	Üye
Recep KÖMÜRCÜ	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ